

การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ
The Development of the Professional Learning Community for Thai Teacher of Matthayomsuksa 6 To Enhance Critical Reading Using by QAR Strategy

¹อรณี ขวัญตา และ ²มีชัย เอี่ยมจินดา
¹Oranee Kwanta and ²Meechai Iemjinda

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand
E-mail: ¹oraneeyui@hotmail.com, ²miemjind@yahoo.com

Received June 19, 2023; Revised December 12, 2023; Accepted December 15, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ หลังสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงกว่าก่อนสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการปฏิบัติการสอนของครูเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ 3) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบกับเกณฑ์ที่กำหนด 4) ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1) ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุทธิวาราม จำนวน 3 คน 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุทธิวาราม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้องเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวม 110 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้เกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ของครูผู้สอนหลังสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงกว่าก่อนสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ความสามารถในการปฏิบัติการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ของครูผู้สอนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 3) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 4) ความคิดเห็นต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบของครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด

1202 | การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาความสามารถ
ด้าน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถาม
และคำตอบ

คำสำคัญ: กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ; การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ; ชุมชนการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพ

Abstract

The purpose of this article is to present 1) to compare teachers' knowledge about professional learning community building and learning management methods using question-and-answer relationship strategies after building professional learning communities was higher than before. professional learning community 2) to study the ability 3) to compare the critical reading ability of Mathayomsuksa 6 students after manipulation. learn by using question and answer relations strategies with specified criteria; 4) to study teachers' opinions on building professional learning communities and learning management methods. The question-and-answer relationship method was used. The samples consisted of: 1) Mathayomsuksa 6 Thai language teachers at Wat Suthiwararam School, 2) Mathayomsuksa 6 students at Wat Suthiwararam School, the second semester of the academic year. 2022, 3 classrooms acquired by specific selection, totaling 110 students The data were analyzed by mean, the standard deviation, t-test dependent and content analysis. The results of this research were as follows: 1) Teachers' knowledge of professional learning community building and learning management methods using question-and-answer relationship strategies after building professional learning communities was higher than before. Professional learning 2) The ability to practice teaching to develop the ability to read critically from online media. 3) Critical reading ability from online media of Mathayomsuksa 6 students after the learning management using the question and answer relationship strategy was higher than before the learning management with a statistical significance at the .05 level and the critical reading ability from online media of secondary school students. 6th after learning management by using the question and answer relationship method passed the criterion of 80% 4) opinions on building professional learning communities and learning management methods by using the questions and answers of teachers were at the highest level.

Keywords: QAR Strategy; Critical Reading; Professional Learning Community

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทต่อการใช้ชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสื่อสาร ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านนี้มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก จนทำให้เกิดเป็นสังคมแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ดังนั้นการมีวิจารณญาณในการใช้สื่อและเทคโนโลยีจึงเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพและประสิทธิภาพในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศที่อยู่ในระบบอินเทอร์เน็ตทำให้เราสามารถรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดายและ

รวดเร็ว จึงมีความเป็นไปได้ที่ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นจะมีทั้งข้อมูลจริงและข้อมูลที่มิได้มีการตรวจสอบความถูกต้องก่อนเผยแพร่ ดังนั้น ผู้รับสารจึงต้องใช้วิจารณญาณในการรับสารหรือการอ่านเป็นอย่างมาก เพื่อวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของสาร แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง ตลอดจนประเมินคุณค่าจากสารที่อ่านด้วย จึงมีความจำเป็นต้องพิจารณา วิเคราะห์และตัดสินใจว่าข้อมูลหรือสารเหล่านั้นถูกต้อง น่าเชื่อถือ และมีความเหมาะสมหรือไม่ (Damnoen et al., 2021) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ครูผู้สอนจะต้องมีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียน เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญต่อการศึกษา เป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอนและสำคัญต่อการเรียนรู้สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีสติปัญญาในการคิดอันนำไปสู่ความสำเร็จด้านการศึกษาและการพัฒนาตนเอง (Phumphongkhochasorn et al., 2021)

การที่ผู้เรียนจะเข้าใจเนื้อเรื่อง เข้าใจเจตนาของผู้เขียน วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่านจนสามารถแสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้นั้น ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างพิจารณาแล้วใช้ความคิดไตร่ตรอง และจับใจความสำคัญเพื่อมาตอบคำถามโต้แย้งและคาดเดาเหตุการณ์ได้ ซึ่งฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่มุ่งประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งนักเรียนจะต้องฝึกให้เกิดความชำนาญ เพื่อเป็นรากฐานในการเรียนทุก ๆ วิชา การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีสื่อมากมายหลายประเภท ทั้งเป็นคุณและโทษ การแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีกระบวนการที่คล้ายคลึงกันหลายขั้นตอนโดยการแก้ปัญหาเป็นกระบวนการทำงานที่มุ่งเน้นการปฏิบัติเพื่อขจัดปัญหาและบรรลุวัตถุประสงค์ ส่วนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสั่งงานที่มุ่งเน้นการคิดที่ผ่านการไตร่ตรอง รอบคอบ และลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล (ธีระศักดิ์ ธนากุลกวีพงศ์ และคณะ, 2566)

จากการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่า ผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม ค่อนข้างต่ำ โดยมีเกณฑ์การตัดสินคุณภาพการอ่านคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจปัญหาในชั้นเรียนโดยการสอบถามครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า นักเรียนมีปัญหาในด้านการทำข้อสอบอัตนัยที่ไม่สามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้ และด้านการอ่านนักเรียนไม่สามารถจำแนกประเภทของเรื่องที่อ่านได้ ขาดการฝึกวิเคราะห์เนื้อหาของงานเขียนอย่างหลากหลาย บางครั้งนักเรียนขาดการบูรณาการความรู้เดิมในการแสดงความรู้และความคิดตามทัศนะของตนเอง สอดคล้องกับเอมอร์ เนียมน้อย (2551) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือ การอ่านที่ต้องใช้ความคิดถี่ถ้วน รู้จักใช้เหตุผลแก้ปัญหา เพื่อวิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นและประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม สามารถนำผลการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาสำคัญที่สุด พบว่า นักเรียนควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเนื่องจากนักเรียนขาดการค้นหาคำตอบโดยตรวจสอบข้อมูลและคำถามการศึกษา และนักเรียนขาดอิสระในการค้นหาคำตอบของคำถามด้วยตนเอง (พรชัย เจตมาน และ คณะ, 2566)จากปัญหาและสาเหตุข้างต้นผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางและนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้และค้นหาคำตอบด้วยตนเองอันนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริง

กลวิธีการสอนอ่านกลวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน คือ กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ QAR (Questions-

Answers Relationship) โดย Raphael and Au (2005, อ้างถึงใน รัฐพล ศรีบูรณะพิทักษ์ 2559) กล่าวว่า กลวิธีการสอนอ่าน QAR พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน “อธิบายถึงวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าถึงวิธีการอ่านการหาคำตอบจากคำถาม” ซึ่งการสอนอ่าน ครูมักใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้ผู้อ่านคิดเมื่อผู้อ่านเข้าใจหรือตีความเนื้อเรื่องที่อ่านผิด ครูจะสามารถรู้ได้จากคำตอบของเขา สอดคล้องกับ Tennessee Curriculum Center (2011, อ้างถึงใน รัฐพล ศรีบูรณะพิทักษ์ 2559) ที่กล่าวว่า กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบจะช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาข้อมูลทั้งในข้อความและข้อมูลจากประสบการณ์เดิม และการจัดการเรียนรู้ด้วย QAR จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น รวมถึงค้นพบคำตอบ และวิธีการที่มีความหมายบนพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของนักเรียนร่วมกัน มีการใช้คำถามเป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการคิดเป็นหลักการสำคัญและได้แบ่งประเภทของคำถามตามความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ดังนี้ 1) คำถามที่สามารถพบคำตอบได้ในที่ใดที่หนึ่งในบริบทที่อ่าน (Right there) 2) คำถามที่กระตุ้นให้ผู้อ่านมีการสรุป อ้างอิง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ โดยผู้อ่านต้องอาศัยการประมวลความรู้จากเรื่องราวที่อ่านเพื่อใช้ในการตอบคำถาม (Think and search) 3) คำถามที่ผู้เรียนต้องอาศัยการสรุปเนื้อหาที่อ่าน โดยใช้ข้อมูลที่ผู้เขียนให้มารวมกับข้อมูลที่ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้วเพื่อตอบคำถาม (Author and you) และ 4) คำถามที่ผู้ตอบต้องใช้ความสามารถของตนเองในการคิดหาคำตอบด้วยตนเอง (On my own) แสดงให้เห็นว่าคำถามเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูใช้กระตุ้นความคิดและให้แนวทางในการอ่าน ข้อสำคัญครูควรใช้คำถามอย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์เนื้อหา ผู้เรียนและวัตถุประสงค์ในการสอนว่าจะเลือกถามคำถามชนิดใดที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทอ่านได้ดียิ่งขึ้นและเหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนั้น การตั้งคำถามของครูผู้สอนในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ต้องมีการทบทวนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการสอนของผู้สอนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนของนักเรียน

นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดบทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน และส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษาด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ Professional Learning Community (PLC) โดยพัฒนาระบบการพัฒนาวิชาชีพของครูในสถานศึกษาด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูเกิดสังคมการเรียนรู้ในการพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษา รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างสังคมครูที่เข้มแข็งในการพัฒนาตนเองและนักเรียนให้เต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านวิเคราะห์จากสื่อออนไลน์ โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ครูเกิดสังคมการเรียนรู้ในการพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ก่อนและหลังสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการปฏิบัติการสอนของครูเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ กับเกณฑ์ที่กำหนด
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ หลังสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงกว่าก่อนสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. ครูผู้สอนมีความสามารถในการปฏิบัติการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการวิจัย ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community (PLC) เป็นการรวมกลุ่มของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ชาริณี ตริวิรัญญู (2560) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community-PLC) คือ การรวมกลุ่มทางแบบร่วมมือร่วมพลังของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การถอดบทเรียน การสืบสอบเพื่อสะท้อนผลเชิงวิชาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งค่านิยม ทัศนคติ ภาวะผู้นำ และประสบการณ์การปฏิบัติส่วนบุคคลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดข้างต้น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Professional Learning Community (PLC) เป็นการรวมกลุ่มของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา

ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมไปถึงการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ (QAR)

กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ เป็นเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิด โดยใช้คำถามช่วยกระตุ้นให้นักเรียนหาคำตอบเพื่อความรู้ความเข้าใจของตนเอง ภริดา บุญศิริชัย (2553) กล่าวว่า กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ออกแบบโดย Raphael (1982) อาจารย์ภาคหลักสูตรและการสอนภาษา มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ เมืองชิคาโก รัฐอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยวิธีนี้จะเป็นการที่ผู้อ่านใช้วิธีการหาคำตอบจากบทอ่านโดยการตั้งคำถามที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของบทอ่านและตั้งคำถามเพื่อค้นหาความรู้จากความรู้เดิมของผู้อ่านที่สัมพันธ์กับเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับ Green (อ้างถึงใน รัฐพล ศรีบูรณะพิทักษ์ 2559) ที่อธิบายความหมายของกลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ว่าเป็นกลวิธีหนึ่งครุจำนวนมากแล้วใช้เพื่อช่วยให้ผู้อ่านค้นหาข้อมูลเพื่อที่จะตอบคำถาม และเพื่อความเข้าใจ โดย เพียร์สัน และจอห์นสัน ได้อธิบายแนวคิด QAR ไว้เป็นคนแรก และได้รับการพัฒนาต่อไปโดย ราฟาเอล และเพียร์สัน เป็นวิธีการที่ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยการระบุคำถามตามความสัมพันธ์ของคำถามและคำตอบ จากแหล่งของข้อมูลหลักทั้งสองแหล่ง คือ บทอ่านหรือเรื่องที่อ่านและพื้นหลังหรือประสบการณ์เดิมของ โดยให้นักเรียนทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทและความสัมพันธ์ของคำถามเป็นแนวทางในการรู้วิธีค้นหาคำตอบจากคำถาม

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า กลวิธี QAR เป็นกลวิธีที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนหาคำตอบจากบทอ่านด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจเรื่องที่อ่าน สามารถบอกความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ และมีแนวทางในการค้นหาคำตอบจากบทที่อ่านและประสบการณ์เดิมของตนเองได้

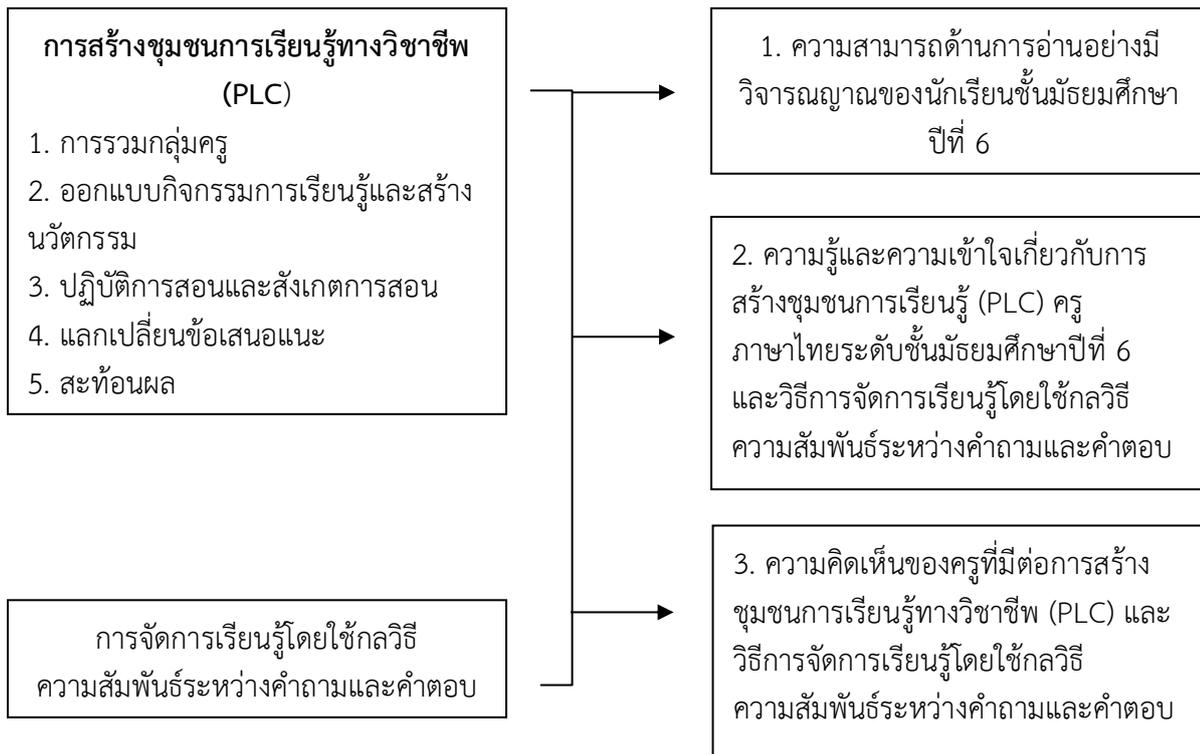
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นเป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มีการเผยแพร่ไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้อ่านจะต้องใช้วิจารณญาณในการประเมินค่าสารที่ได้รับจากการอ่านว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ มีความสมเหตุสมผลมากน้อยเพียงใด อดงค์ รุ่งแจ้ง และคณะ (2553) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึงการอ่านที่ผู้อ่านนำเอาวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ในการรับสารจากการอ่าน ทั้งนี้เพื่อประเมินสิ่งที่อ่านและตัดสินใจว่าสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอ มีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์วิจารณ์ในขั้นสูงต่อไป ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของข้อมูลข่าวสารเช่นในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักวิเคราะห์ ตรวจสอบและเลือกรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล

จากแนวคิดข้างต้น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านขั้นสูง ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาในการอ่านเพื่อให้เกิดความรู้ รวมไปถึงพิจารณาสาระสำคัญของสารที่ได้รับว่ามีความเป็นเหตุเป็นผลและน่าเชื่อถือมากเพียงใด และสามารถนำผลที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Designs) แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The One Group Pretest-Posttest Design) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2547) ประกอบด้วย ทดสอบก่อนเรียน ทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ และ ทดสอบหลังเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ประกอบด้วย ขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนเตรียมการวิจัย ขั้นตอนสร้างเครื่องมือ ขั้นตอนดำเนินการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบสมมติฐาน

1. ขั้นตอนเตรียมการวิจัย ประชากรได้แก่ 1) ครูผู้สอนภาษาไทย โรงเรียนวัดสุทธิวราราม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร จำนวน 18 คน 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 12 ห้องเรียน จำนวน 447 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1) ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาด้วยความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้โดยมีผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน 1 คน และครูผู้สอนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม 2 คน รวมจำนวน 3 คน 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้องเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียนของครูที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 3 ห้อง รวม 110 คน โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยวิจัย

2. ขั้นตอนสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดความรู้ครูผู้สอนเกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ 2) แบบสังเกตความสามารถของครูผู้สอนในการปฏิบัติการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ 3) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ จำนวน 5 แผน 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องการอ่าน

1208 | การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาความสามารถ
ด้าน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถาม
และคำตอบ

อย่างมีวิจารณญาณเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ทั้งหมด 30 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนและหลัง
เรียนโดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกัน 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ

3. ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นก่อนการทดลอง ได้แก่ ทดสอบวัดความรู้ก่อนสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการ
จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ และสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขั้นทดลอง ได้แก่ 1) ทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียน 2) ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้
โดยครูผู้สอนผลัดกันสังเกตความสามารถของครูผู้สอน โดยใช้แบบสังเกตความสามารถของครูผู้สอนในการปฏิบัติ
การสอน 3) ผู้วิจัยและครูผู้สอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขั้นหลังการทดลอง 1) ทดสอบหลังเรียนกับนักเรียน 2) ทดสอบวัดความรู้หลังสร้างชุมชนการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ของครูผู้สอน 3)
ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี
ความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูล มีดังนี้ 1) ค่าดัชนี
ความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) 2) การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 3) ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 4) การหาความยากง่ายของแบบทดสอบวัดความสามารถ 5) การหาค่าอำนาจจำแนกของ
แบบทดสอบวัดความสามารถ 6) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถ โดยใช้สูตร
KR20 ของ คูเดอร์ และริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) 7) สถิติ t - test แบบ dependent

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการ
จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ พบว่า หลังสร้างชุมชนการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพสูงกว่าก่อนสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยคะแนนการทดสอบความรู้ของครูผู้สอนก่อนการสร้าง
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.71 และ
ร้อยละเท่ากับ 35.00 คะแนนการทดสอบความรู้ของครูผู้สอนหลังการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี
ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 9.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.35 และร้อยละเท่ากับ 92.50

2. ผลการศึกษาความสามารถในการปฏิบัติการสอนของครูเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่าง
มีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ พบว่าครูคนที่ 1 มี
ความสามารถในการปฏิบัติการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์
โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 21 และมีร้อยละเท่ากับ
84.00 ครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 23 และมีร้อยละ เท่ากับ 92.00 และครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 25
และมีร้อยละเท่ากับ 100 รวมทั้ง 3 ครั้ง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 23.00 และมีร้อยละเท่ากับ 93.00 สำหรับครู
คนที่ 2 และครูคนที่ 3 มีความสามารถในการปฏิบัติการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณจากสื่อออนไลน์โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ เท่ากัน คือ ครั้งที่ 1 ค่าเฉลี่ย
(\bar{X}) เท่ากับ 22 และมีร้อยละเท่ากับ 88.00 ครั้งที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 23 และมีร้อยละเท่ากับ 92.00 และ

ครั้งที่ 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 25 และมีร้อยละเท่ากับ 100 รวมทั้ง 3 ครั้ง ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 23.33 และมีร้อยละเท่ากับ 93.33

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ พบว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 17.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 4.31 และมีร้อยละ เท่ากับ 57.07 คะแนนการทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 24.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.05 และมีร้อยละ เท่ากับ 80.23 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบค่า (t-test) แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ พบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.29) สรุปได้ว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นมากที่สุดต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ และจากการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และด้านวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ การวิเคราะห์พบว่า ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.20) รองลงมาอันดับที่ 2 คือ ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.35)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ของครูผู้สอนหลังสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สูงกว่าก่อนสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เนื่องจากเมื่อมีการสร้างชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้สอนอย่างแท้จริงส่งผลให้ครูเกิดการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกัน พร้อมทั้งมีการเสนอความคิดเห็นที่น่าสนใจพร้อมกับแนวทางการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี จนทำให้เกิดความร่วมมือกันของครูที่มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน และเมื่อครูผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ในชั้นเรียนของตนจึงส่งผลให้ครูผู้สอนเกิดความเข้าใจถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ และเกิดความชำนาญในจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรุงจิต จำปานิล (2563) พบว่า ครูผู้สอนมีพัฒนาการความรู้เกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและกระบวนการ จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R หลังการสร้างชุมชนการเรียนรู้ อยู่ในระดับสูงและสูงมาก เนื่องจากครูผู้สอนได้มีการอธิบายขั้นตอนการ

1210 | การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาความสามารถ
ด้าน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถาม
และคำตอบ

สอนเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ส่งผลให้ครูผู้สอนได้รับความรู้และเข้าใจในกระบวนการมากยิ่งขึ้น และเมื่อครูผู้สอนมีการลงมือปฏิบัติจริงทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการร่วมมือกันหาแนวทางแก้ไข เพื่อนำไปปรับใช้ในชั้นเรียนของตนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับนิภาพร พรหมทา (2564) พบว่า ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูหลังการจัดกิจกรรมนั้นสูงถึงร้อยละ 95.00 เนื่องจากครูได้รับทราบถึงสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอน มีส่วนร่วมในการหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งยังได้ลงมือปฏิบัติจริง

2. จากผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการปฏิบัติการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ของครูผู้สอนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 อาจเนื่องมาจากการที่ครูผู้สอนทุกคนได้มีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันซึ่งกันและกัน โดยระหว่างการสอนครูผู้สอนแต่ละคนจะได้รับการสังเกต และนิเทศการสอนกันเองภายในกลุ่ม ตามขั้นตอนของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (PLC) ทั้งหมด 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 หลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ช่วงที่ 2 หลังการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 และช่วงที่ 3 หลังการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 หากพบปัญหาหรืออุปสรรคในขั้นตอนการสอน ครูผู้สอนแต่ละคนจะร่วมกันเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาผู้เรียนร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป จึงทำให้ครูผู้สอนที่แม้ว่าจะใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ เหมือนกันแต่บริบทและความสามารถของนักเรียนต่างกัน สามารถพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555 : 134 - 135) ได้กล่าวว่า กระบวนการ PLC เป็นเครื่องมือของครูในศตวรรษที่ 21 เพราะให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ไปจากเดิม โดยครูต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูสอน” (teacher) มาเป็น “ครูฝึก” (coach) นอกจากนี้ยังกล่าวว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ เครื่องมือที่ให้ครูมารวมตัวกันเป็นชุมชน (community) ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับ “ปฏิรูป” การเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปที่ “เกิดจากภายใน” คือ ครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกันทั้งจากภายในและจากภายนอก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับสุภาวดี ปกครอง และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2561) พบว่าครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำระบบการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้กับสถานศึกษาพบว่า ระบบดังกล่าวส่งผลให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านครูและนักเรียนดังนี้ คือ 1) ครูมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน 2) ครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน 3) ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน 4) ครูมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน 5) ครูมีความสามารถในการวัดประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทำให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยน เพื่อสะท้อนการปฏิบัติงานสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องที่อ่านจาก

กระบวนการตั้งคำถามของตนเองเพื่อสืบหาข้อมูลจากเรื่องทีอ่านได้อย่างชัดเจน ดังที่ Green (2016 อ้างถึงใน รัฐพล ศรีบูรณะพิทักษ์ 2559:23) กล่าวว่านักเรียนจะสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วด้วยการอ่าน เพื่อความเข้าใจที่แท้จริงในการพัฒนาเชิงอนุมาน กลวิธี QAR เป็นรากฐานสำหรับการสร้างนิสัย ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาการเกี่ยวกับความเข้าใจในระดับที่สูงกว่าจากจุดเริ่มต้นของการศึกษาของพวกเขา ซึ่งสอดคล้องกับ ภิตดา บุญศิริชัย (2557) กล่าวถึงประโยชน์ของกลวิธี QAR ว่าเป็นกลวิธีที่ใช้การตั้งคำถามเป็นประเด็นหลัก และเป็นส่วนประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ มีรูปแบบและขอบเขตการตั้งคำถามที่ชัดเจนทำให้ลดความสับสนในการใช้คำถามลงได้ นักเรียนสามารถเข้าใจบทอ่านจากประสบการณ์การอ่านตีความ นอกจากนี้การใช้ประสบการณ์ในการอ่านทำให้นักเรียนมองเห็นวิธีการแก้ปัญหาหลากหลายมุมและมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น รู้จักปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นและรับฟังความเห็นต่าง

4. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ของครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 และจากการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และด้านวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ พบว่า ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.20 รองลงมาอันดับที่ 2 คือ ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 เนื่องมาจากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่พบในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ครูผู้สอนสามารถนำสิ่งที่เป็นประโยชน์กลับไปพัฒนาวิธีการสอนของตนเองได้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรุงจิต จำปานิล (2563) พบว่าครูผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กัน และระหว่างการทำเนิกรจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนแต่ละคนได้มีโอกาสเข้าร่วมสังเกตการเรียนการสอนครูในกลุ่มส่งผลให้มีการสอบถามปัญหา อุปสรรค สิ่งที่ต้องการแก้ไขภายในชั้นเรียนที่เกิดขึ้นร่วมกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ

จากแผนภาพที่ 1 แสดงถึงกระบวนการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ (QAR) สามารถอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1212 | การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาความสามารถ
ด้าน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถาม
และคำตอบ

1. คำตอบอยู่ที่คำถาม (Right there) นักเรียนค้นพบคำตอบของคำถามได้ทันทีจากการที่นักเรียนค้นหาความรู้จากที่ใดที่หนึ่งในบริบทที่อ่าน หรือการตอบคำถามโดยใช้เนื้อหาจากสิ่งที่อ่าน
2. คิดและค้นหาคำตอบ (Think and search) นักเรียนสามารถตอบคำถามจากการใช้คำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนมีการสรุป อ้างอิง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เนื้อหาที่เป็นข้อมูลที่ประกอบกันจากหลาย ๆ แห่งในบริบทที่อ่าน โดยนักเรียนต้องประมวลความรู้ในจากเรื่องราวที่อ่านเพื่อใช้ในการตอบคำถาม
3. ผู้เขียนและผู้เรียน (Author and you) นักเรียนต้องสรุปเนื้อหาที่อ่านเพื่อตอบคำถามที่เนื่องจากคำตอบไม่ได้อยู่ในข้อความที่ผู้เขียน เขียนมา แต่นักเรียนต้องใช้ข้อมูลจากผู้เขียนให้มารวมกับข้อมูลที่นักเรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้วเพื่อตอบคำถาม
4. ผู้เรียนหาคำตอบด้วยตนเอง (On my own) นักเรียนสามารถตอบคำถามที่นักเรียนต้องใช้ความสามารถของตนเองในการคิดหาคำตอบด้วยตนเอง

สรุป

ความรู้เกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ของครูผู้สอนหลังสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงกว่าก่อนสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ความคิดเห็นต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ของครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด สรุปได้ว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน และ การศึกษาในครั้งต่อไป ประกอบด้วยข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ มีความเป็นระบบไม่ซับซ้อน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิดเป็นลำดับ ดังนั้นการที่ครูจะนำกลวิธีการสอนนี้ไปใช้ควรใช้ให้ถูกตามขั้นตอนและควรจัดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนครบทุกขั้นตอน
2. กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ (QAR)ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการตั้งคำถามและตอบคำถามด้วยตัวนักเรียนเอง เป็นกลวิธีที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง โดยจะต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้มีความสนุกสนาน น่าสนใจ ไม่เครียด นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้ ดังนั้นครูไม่ควรปิดกั้นความคิดของนักเรียน หากแต่ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพควบคู่กับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ การสัมภาษณ์ หรือการสังเกต เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย
2. ควรมีการศึกษาวิจัย การนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถามและคำตอบ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น หรือระดับชั้นอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จรุงจิต จำปานิล. (2563). การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 5(1), 111- 125.
- ชาโรณี ตรีวีระบุญ. (2560). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน: แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ. *วารสารครุศาสตร์*, 45(1), 299-318.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ธีระศักดิ์ ธนากุลกวีพงศ์, ญาณิน กองทิพย์, สุกัญญา หะยีสมา และ เอนก จันทจรบุญ. (2566). การพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนทางเรขาคณิตที่เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมี วิจารณญาณ ผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. *วารสารสห วิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(2), 811-830.
- พรชัย เจตามาน, ขจรศักดิ์ บั้วระพันธ์, โชคชัย ยืนยง, ไพโรฑูรย์ พิมพ์ดี, อัครพงศ์ สุขมาตย์ และ เจริญ สุขทรัพย์. (2566). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาในพลวัตศตวรรษที่ 21 สู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่าง ยั่งยืนของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์*, 6(1), 168-186.
- นิภาพร พรหมทา. (2564). การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ครูภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค KWL plus. *วารสาร มจร พุทธปัญญา ปริทรรศน์*, 6(1), 13-24.
- ภริดา บุญศิริชัย. (2553). *การใช้กลวิธี คิว เอ อาร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน ภาษาอังกฤษและ เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2557). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัฐพล ศรีบุณะพิทักษ์. (2559). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ ระหว่างคำถามและคำตอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสุทธิวาราม* (รายงานการวิจัย เชิงปฏิบัติการ). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิจารณ์ พานิช. (2559). *บันทึกชีวิตครู สู่ชุมชนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- สุภาวดี ปกครอง และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2561). การพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อ การอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนประถมศึกษา. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 32(101), 51 -67.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 25620 – 2579*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟิก.
- อนงค์ รุ่งแจ้ง และคณะ. (2553). *การอ่านและการเขียนเชิงวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพลส.
- เอมอร เนียมน้อย. (2551). *พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

1214 | การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาความสามารถ
ด้าน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีความสัมพันธ์ระหว่างคำถาม
และคำตอบ

Damnoen, P. S., Siri, P., Supattho, P. S., & Kaewwilai, K. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126–135.

Green, S. (2016,). Two for One: Using QAR to Increase Reading Comprehension and Improve Test Scores. *The Reading Teacher*, 70(1), 103-109.

Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, P. S., Suwannaprathep, T., & Phoomparmarn, U. (2021). National Educational Standards and the Improvement of Thai Education System with World Class. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(1), 75–86.